खिजीदेम्वा गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
खिजीफलाटे,ओखलढुंगा
१ नं. प्रदेश नेपाल

स्थानीय राजपत्र

खण्ड ४ संख्या ३ स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशित मिति : २०७७/०६/२५

भाग २

प्रस्तावना :

खिजीदेम्वा गाउँपालिका भित्रको भू-सतहमा वा भूमिगत वा अन्य कुनै अवस्थामा रहेको जलस्रोतको समुचित उपयोग, संरक्षण, व्यवस्थापन र विकास गर्न एवं जलस्रोतको लाभदायक उपयोगहरुको निर्धारण गर्न, त्यस्तो उपयोगबाट हुने वातावरणीय तथा अन्य हानीकारक प्रभावको रोकथाम गर्ने एवं जलस्रोतलाई प्रदूषणमुक्त राख्ने सम्बन्धमा स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को उपदफा ११ (२) ध १ र दफा ११ (४) ग ३ बमोजिम स्थानीय तहको क्षेत्राधिकार भित्रका खानेपानी तथा जलस्रोत संस्था व्यवस्थापन गर्न कानूनी व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकोले खिजीदेम्वा गाउँपालिकाको प्रशासकीय कार्यविधि (नियमित गर्ने) ऐन, २०७५ को दफा ४ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी गाउँ कार्यपालिकाको मिति २०७७।०६।१३ मा बसेको बैठकले यो कार्यविधि स्वीकृत गरी लागू गरेको छ।

जल उपभोक्ता संस्था दर्ता सम्बन्धी कार्यविधि,२०७७

कार्यपालिकाबाट स्वीकृत मिति २०७७/०६/१३ प्रमाणिकरण मितिः २०७७/०६/१६

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:**

(१) यस कार्यविधिको नाम "खिजीदेम्वा गाउँपालिकाको जल उपभोक्ता संस्था दर्ता सम्बन्धी कार्यविधि,२०७७" रहेको छ।

(२) यो कार्यविधि गाउँपालिकाबाट स्वीकृत भएको मितिबाट लागू हुनेछ।

२. **परिभाषा :** विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,

(क) "जलस्रोत" भन्नाले यस गाउँपालिका भित्र भू-सतहमा वा भूमिगत वा अन्य जुनसुकै अवस्थामा रहेको पानी सम्झनु पर्नेछ।

(ख) "लाभदायक उपयोग" भन्नाले उपलब्ध साधन र स्रोतको न्यायसम्मत उचित रुपले गरिएको जलस्रोतको उपयोग सम्झनुपर्छ।

(ग) "अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्ति" भन्नाले जलस्रोतको उपयोग गर्ने दफा ८ बमोजिम अनुमति प्राप्त व्यक्ति वा सङ्गठित संस्था सम्झनुपर्नेछ।

(घ) "उपभोक्ता संस्था" भन्नाले दफा ५ बमोजिम गठित जल उपभोक्ता संस्था सम्झनुपर्नेछ।

(ङ) "तोकिएको" वा "तोकिए बमोजिम" भन्नाले यस कार्यविधि वा अन्तर्गत बनेको नियममा तोकिएको वा तोकिए बमोजिमको सम्झनु पर्नेछ।

तर खानेपानी तथा घरेलु प्रयोजनका लागि एक मात्र विकल्पका रूपमा रहेको जल स्रोतलाई सम्वन्धित व्यक्तिलाई वाधा अवरोध हुने गरी उसलाई सोको उपायोगबाट बन्चित गराई अन्यन्त्र उपयेग गर्न पाउने छैन्।

३. **जलस्रोत स्वामित्व :** यस गाउँपालिका भित्र रहेको जलस्रोतको स्वामित्व नेपाल सरकार तथा खिजीदेम्वा गाउँपालिकामा निहित रहनेछ।

४. **जलस्रोत उपयोग :**

(१) **कुनै पनि प्रकारका जलस्रोतको उद्धगम स्थल, पानीको मुहान, जल⁄पानी प्रयोग गर्ने प्रयोग गर्ने प्रयोजनका हकमा सार्वजनिक हुनेछ। व्यक्तिगत रूपमा कुनै व्यक्तिका नाममाा दर्ता भएको जग्गामा जलस्रोत स्थल⁄मुहान भएमा पनि पहिल्यै देखि प्रयोग गरी रहेका प्रयोगकर्तालाई वर्तमान अवस्थामा बाधा नपुग्ने गरी त्यस्तो जल⁄पानीको प्रयोग समुदायको हितमा प्रयोग गर्न सकिनेछ। गाउँपालिका भित्र रहेका भुमिगत वा सतही जलस्रोतको अनाधिकृत प्रयोगलाई निषेध गरी सो को संरक्षण गर्ने दायित्व गाउँपालिकाको हुनेछ।** यस कार्यविधि बमोजिम जल उपयोग गर्दा सम्वन्धित निकायको अधिकार अनुमतिपत्र प्राप्त नगरी कसैले पनि जलस्रोत उपयोग गर्न पाउने छैन।

(2) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएता पनि देहाय बमोजिम जलस्रोतको उपयोग गर्न अनुमतिपत्र लिनुपर्ने छैन :-

(क) व्यक्तिगत वा सामुदायिक रुपमा आफ्नो निमित्त खानेपानी र अन्य घरेलु प्रयोजनको लागि उपयोग गर्न,

(ख) व्यक्तिगत वा सामुदायिक रुपमा आफ्नो जग्गाको सिंचाई गर्न,

(ग) घरेलु उद्योगको रुपमा पानी घट्ट वा पानी चक्की चलाउन,

(घ) व्यक्तिगत रुपमा स्थानीय आवागमनको लागि डुंगाको प्रयोग गर्न,

(ङ) जग्गा धनीले आफ्नो जग्गा भित्र सिमित रहेको जलस्रोत तोकिए बमोजिम उपयोग गर्न।

(3) दफा (४) को उपदफा (२) को अधिकार प्रयोग गर्दा जलस्रोतको उपयोग गर्ने व्यक्ति वा सङ्गठित संस्थाले अरुलाई मार्का नपर्ने गरी लाभदायक उपयोग गर्नु पर्नेछ।

५. **जल उपभोक्ता संस्था गठन :**

(१) सामुदायिक लाभका लागि संस्थागत रुपमा जलस्रोतको उपयोग गर्न चाहने व्यक्ति वा समूहहरुले तोकिए बमोजिम जल उपभोक्ता संस्था गठन गर्न सक्नेछन्।

(२) उपदफा (१) बमोजिम गठन गरिएको जल उपभोक्ता संस्था दर्ताको लागि तोकिएको अधिकारी समक्ष अनुसूची-१ बमोजिम निवेदन दिनु पर्नेछ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम पेश भएको निवेदन माथि आवश्यक प्रकृया पुरा गरी अनुसूची-२ बमोजिमको दर्ता प्रमाण पत्र दिनु पर्नेछ। जल उपभोक्ता संस्था दर्ता अधिकारीका रुपमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वा निजले तोकिएको अधिकृत स्तरको कर्मचारी रहनेछ।

(४) जल उपभोक्ता समिति/संस्था/पेल्ट्रिक सेट दर्ता गर्दा तपसिलमा उल्लेखित विवरणहरु निवेदन सहित गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयमा पेश गर्नु पर्नेछ :-

- आम भेलाको माइन्युट (सहमती तथा मन्जुरी प्रदान)

- व्यक्तिगत जग्गामा पर्ने भए मन्जुरीनामा (तर यस्तो जल उपयोगले व्यक्तिगत एवं घरेलु उपयोगमा जग्गा धनि घर धनि वा त्यस्तो टोल बस्तिलाई कुनै प्रकारको बाधा अवरोध नपुग्ने ठहर भएमा त्यस्तो अवस्थामा मन्जुरीनामा नभए पनि हुनेछ वा उपयोग गर्न गराउन बाधा पुग्ने छैन)।
- विधान २ प्रति
- परियोजना प्रस्ताव
- समितिको निर्णय
- सम्बन्धित वडा कार्यालयको सिफारिस
- समितिका पदाधिकारीहरुको नागरिकता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि
- निवेदन।

(५) विधानमा खुलाउनु पर्ने विवरणहरु : नियम ५ (४) बमोजिम पेश गर्नुपर्ने उपभोक्ता संस्थाको विधानमा संस्था सम्बन्धी कम्तीमा देहायका विवरणहरु खुलाउनु पर्नेछ :-

(क) पुरा नाम र ठेगाना,

(ख) उदेश्य तथा कार्य क्षेत्र,

(ग) सदस्यको लागि योग्यता र सदस्यता शुल्क,

(घ) सदस्यको निष्काशन र राजीनामा,

(ङ) हक दावी, नामसारी वा हकवालाको मनोनयन,

(च) साधारण सभा सम्बन्धी,

(छ) सञ्चालक समितिको गठन, निर्वाचन एवं काम, कर्तव्य तथा अधिकार सम्बन्धी,

(ज) सञ्चालक पदमा वहाल रहन नसक्ने अवस्था,

(झ) सञ्चालक समितिको बैठक सम्बन्धी कार्यविधि,

(ञ) कोष र लेखा परीक्षण,

(ट) विधान संशोधन,

(ठ) विगठन,

(ड) विविध।

५.१ **अनुमतिपत्र नवीकरण गर्नेः** (१) यो कार्यविधि बमोजिम जल उपभोक्ता संस्थालाई दिइएको अनुमतिपत्रमा उल्लेखित अवधि समाप्त हुनु अगावै अर्को अवधिको लागि अनुमतिपत्रको नवीकरण गर्नु पर्नेछ।

(२) प्रत्येक अनुमतिपत्र नवीकरण गराउँदा गाउँपालिकाले प्रत्येक आर्थिक बर्ष बनाएको आर्थिक ऐनले तोकिएको दस्तुरको पचास प्रतिशत नवीकरण दस्तुर लाग्नेछ।

५.२ जलस्रोत ऐन २०४९ तथा नियमावलि २०५० अनुसार दर्ता भई संचालनमा रहेका जल उपभोक्ता संस्थाले यस कार्यविधिको अधिनमा रहि यस गाउँपालिका सूचिकृत गर्नु पर्ने छ र नविकरण यसै कार्यविधि वमोजिम हुनेछ।

६. उपभोक्ता संस्था सङ्गठित संस्था हुने :

(१) उपभोक्ता अविच्छिन्न उत्तराधिकारवाला स्वशासित र सङ्गठित संस्था हुनेछ।

(२) उपभोक्ता संस्थाको सबै काम कारवाहीको निमित्त आफ्नो छुट्टै छाप तथा लेटर प्याड हुनेछ।

(३) उपभोक्ता संस्थाले व्यक्ति सरह चल अचल सम्पत्ति प्राप्त गर्न, उपभोग गर्न, बेचबिखन गर्न वा अन्य किसिमले व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।

(४) उपभोक्ता संस्थाले व्यक्ति सरह नालिस उजूर गर्न र उपभोक्ता संस्था उपर पनि सोही नामबाट नालिस उजूर लाग्नेछ ।

७. जलश्रोत उपभोक्ता प्राथमिकताक्रम :

(१) जलश्रोत उपयोग गर्दा साधारणतया देहायका प्रथमिकताक्रम अनुसार गर्नु पर्नेछ :-

(क) खानेपानी र घरेलु उपयोग,

(ख) सिंचाइ,

(ग) पशुपालन तथा मत्स्यपालन जस्ता कृषिजन्य उपयोग,

(घ) जलविद्युत,

(ङ) घरेलु उद्योग, औद्योगिक व्यवसाय तथा खानीजन्य उपयोग,

(च) जल यातायात,

(छ) आमोद प्रमोदजन्य उपयोग,

(ज) अन्य उपयोग ।

(२) जलश्रोत उपयोग गर्दा कुनै विवाद उत्पन्न भएमा तोकिएको समितिले उपदफा (१) को प्राथमिकताक्रम, दफा ४ को उपदफा (३) बमोजिम जलश्रोतको लाभदायक उपयोग भए नभएको र अन्य आवश्यक जाँचबुझ समेत गरी सोको आधारमा सम्बन्धित जलश्रोतको उपयोग गर्न पाउने नपाउने वा कुन किसिमको उपयोग गर्न पाउने भन्ने कुराको निर्धारण गर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम तोकिएको समितिले निर्धारण गरेको कुरा सम्बन्धित सबैलाई मान्य हुनेछ ।

(४) उपदफा (२) बमोजिम तोकिएको समितिले सोही उपदफामा उल्लेखित कुराको निर्धारण गर्दा अपनाउनु पर्ने कार्यविधि तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

८. अनुमतिपत्रको व्यवस्था :

(१) जलश्रोतको सर्वेक्षण वहुउपयोग गर्न चाहने व्यक्ति वा सङ्गठित संस्थाले सम्बन्धित विषयको आर्थिक, प्राविधिक र वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन तथा तोकिए बमोजिमका विवरणहरु खुलाई तोकिएको अधिकारी वा निकाय समक्ष अनुमतिपत्रको लागि दरखास्त दिनुपर्नेछ ।

तर जलश्रोतको सर्वेक्षणको अनुमतिपत्रको दरखास्त दिदा त्यस्तो अध्ययन प्रतिवेदन संलग्न गर्न आवश्यक पर्ने छैन ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम परेको दरखास्तमा तोकिएको अधिकारी वा निकायले आवश्यक जाँचबुझ गरी गराई दरखास्त परेको मितिले जलश्रोत सर्वेक्षणको अनुमतिपत्रको हकमा तीस दिनभित्र र जलश्रोत उपयोगको अनुमतिपत्रको हकमा एक सय विस दिनभित्र तोकिए बमोजिमको ढाँचामा आवश्यक शर्तहरु तोकी दफा ७ को उपदफा (१) मा उल्लेखित प्राथमिकताक्रम अनुसार दरखास्तवालालाई अनुमतिपत्र दिनुपर्नेछ ।

(३) दफा ३ को उपदफा (२) बमोजिम हुनेमा बाहेक यो कार्यविधि प्रारम्भ हुनुभन्दा अगावै देखि जलश्रोत उपयोग गरिरहेको व्यक्ति वा सङ्गठित संस्थाले यो कार्यविधि प्रारम्भ भएको मितिले छ महिना भित्र तोकिएको अधिकारी वा निकाय समक्ष विवरण पेश गर्नुपर्नेछ । साथै यो अगावै जारी गरिएको अनुमतिपत्र वा दर्ता भैसकेको संस्थाहरुको हकमा यो कार्यविधि लागू भए पछि नविकरण गर्नु पर्नेछ ।

(४) अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले जलश्रोतको उपयोग वापत तोकिए बमोजिमको दस्तुर वा वार्षिक शुल्क बुझाउनु पर्नेछ ।

(५) अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले आफ्नो अनुमतिपत्र विक्री गर्न वा अन्य कुनै प्रकारले कसैलाई हस्तान्तरण गर्नु परेमा तोकिएको अधिकारी वा निकायबाट तोकिए बमोजिम स्वीकृति लिनुपर्नेछ।

९. <u>जलविद्युतको लागि जलश्रोतको उपयोग :</u>

(१) दफा ८ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि जलविद्युत उत्पादन गर्नको लागि जलश्रोत सर्वेक्षण तथा उपयोग गर्ने अनुमतिपत्रको सम्बन्धमा प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ।

(२) जलविद्युतको उत्पादन गर्ने सिलसिलामा जलश्रोतको उपयोग सम्बन्धी अन्य कुराहरु यसै कार्यविधि बमोजिम हुनेछन्।

१०.<u>नेपाल सरकारले जलश्रोतको उपयोग वा विकास गर्न सक्ने :</u>

(१) नेपाल सरकारले आफैंले कुनै जलश्रोतको उपयोग विकास गर्नमा कार्यविधिको कुनै कुराले बाधा पुर्याएको मानिने छैन।

(२) कसैले यस कार्यविधि बमोजिम उपयोग गरेको जलश्रोत र सोसँग सम्बन्धित जग्गा, भवन, उपकरण तथा संरचना व्यापक सार्वजनिक उपयोगका लागि सरकारले आफूले लिई विकास गर्न सक्नेछ।

स्पष्टीकरण : यस कार्यविधिको प्रयोजनको लागि "व्यापक सार्वजनिक उपयोग" भन्नाले भैरहेको उपयोगबाट लाभान्वित भएका जनसंख्यालाई लाभ हुने उपयोगलाई जनाउनेछ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम आफूले लिएको जलश्रोतको उपयोग, जग्गा, भवन, उपकरण वा संरचना वापत सरकारले सम्बन्धित व्यक्तिलाई तोकिए बमोजिम क्षतिपूर्ति दिनेछ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम दिइने क्षतिपूर्तिको रकम उपदफा (२) बमोजिम सरकारले लिएको जग्गा, भवन, उपकरण तथा संरचनाको वर्तमान मूल्य (त्यसमा भएको टुटफुट र साधारण प्रयोगबाट भएको ह्रास कटाइ) को आधारमा निर्धारित गरिनेछ।

११.<u>जलश्रोत विकास परियोजना हस्तान्तरण गर्न सक्ने :</u>

(१) दफा १० को उपदफा (१) वा (२) बमोजिम विकास गरेको कुनै जलश्रोत सम्बन्धी परियोजनाको निर्माण समाप्त भैसकेपछि उपभोक्ता संस्थालाई आवश्यक शर्तहरु तोकी हस्तान्तरण गर्न सक्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम हस्तान्तरण गरिएको परियोजना उपरको स्वामित्व सम्बन्धित उपभोक्ता संस्थाको हुनेछ र कानूनको अधिनमा रहि आफूले अनुमतिपत्र प्राप्त गरे सरह सो परियोजनाको सञ्चालन सम्बन्धित उपभोक्ता संस्थाले गर्नेछ।

१२.<u>जलश्रोत उपयोगको लागि करार गर्न सक्ने :</u> यस कार्यविधिमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि सरकारले कुनै स्वदेशी वा विदेशी कम्पनी, सङ्गठित संस्था वा व्यक्तिसित प्रचलित कानूनको अधिनमा रही करार गरी सोही करारमा उल्लेखित शर्तहरु बमोजिम कुनै जलश्रोतको विकास, उपयोग र सेवा विस्तार गर्न गराउन सक्नेछ।

१३.<u>सेवा उपभोगका शर्तहरु तोक्ने र सेवा शुल्क असूल उपर गर्न पाउने :</u>

(१) अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले आफूले विकास गरेको जलश्रोतको उपयोगको सेवा अन्य कसैलाई आपसी शर्तको आधारमा उपलब्ध गराउन र त्यस्तो सेवा वापत शुल्क असूल उपर गर्न सक्नेछ।

(२) सरकारले विकास गरेको जलश्रोतको उपयोगको सेवा अन्य कसैलाई उपलब्ध गराए वापतको सेवा शुल्क तोकिए बमोजिम निर्धारण गरी असूल उपर गर्न सक्नेछ।

१४.सेवा रोक्न सकिने :

सेवा उपभोग गरे वापत बुझाउनु पर्ने शुल्क नबुझाउने वा त्यस्तो सेवा अनाधिकृत रुपले उपयोग गर्न वा सेवा दुरुपयोग गर्न वा शर्त विपरीत सेवा उपभोग गर्नेको हकमा त्यस्तो सेवा बन्द गर्न सकिनेछ।

१५.अरुको घर जग्गामा प्रवेश गर्न सक्ने : सरकारले वा अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले जलश्रोतको सर्वेक्षण वा उपयोगको सिलसिलामा कसैको घर जग्गामा प्रवेश गर्नु परेमा सरकार वा अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले खटाएको कर्मचारीले सम्बन्धित व्यक्तिलाई पूर्व सूचना दिएर मात्र त्यस्तो घर जग्गामा प्रवेश गर्न सक्नेछ। त्यसरी प्रवेश गर्दा कुनै हानी नोक्सानी हुन गएमा सरकारले वा अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले तोकिए बमोजिम क्षतिपूर्ति दिनुपर्नेछ।

तर कुनै घर जग्गामा जलश्रोतको अनधिकृत उपयोग वा दुरुपयोग गरी रहेको शङ्का हुने मनासिब माफिकको कारण भएमा सो कुराको जाँचबुझ गर्न वा कुनै दुर्घटनाबाट बचाउन पूर्व सूचना विना पनि त्यस्तो कर्मचारीले सम्बन्धित घर जग्गामा प्रवेश गर्न सक्नेछ।

१६.अरुको घर जग्गाको उपयोग वा प्राप्ति :

(१) जलश्रोतको उपयोगको लागि देहायको कुनै काम गर्न अरु कसैले घर जग्गा उपयोग गर्न वा प्राप्त गर्न आवश्यक परेमा अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले सरकार समक्ष तोकिए बमोजिम निवेदन दिन सक्नेछ :-

(क)बाँध वा तटबन्द बाँध्न,

(ख)नहर, कुलो वा सुरुङ्ग खन्न,

(ग) जमिन माथि वा मुनि पानीको ट्याङ्की बनाउन वा पाइप लाइन विछ्याउन,

(घ) पोखरी बनाउन वा जल वितरण केन्द्र स्थापना गर्न ,

(ङ) जलश्रोतको विकाससित सम्बन्धित अरु आवश्यक निर्माण कार्य गर्न,

(च) प्रसारण तथा वितरण लाइन बनाउन तथा सो क्षेत्रमा पर्ने झाडी हटाउन।

(२) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन प्राप्त भएमा सरकारले त्यस सम्बन्धमा आवश्यक जाँचबुझ गरी प्रचलित कानून बमोजिम सङ्गठित संस्थालाई जग्गा प्राप्त गराई दिए सरह अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिलाई त्यस्तो घर जग्गा प्राप्त गराइदिन सक्नेछ।

(३) खिजीदेम्वा गाउँपालिकाले वा अनुमति प्राप्त व्यक्तिले जलश्रोतको विकास वा उपयोग सम्बन्धी कुनै निर्माण कार्य गरेकोमा त्यस्तो निर्माण कार्य भएको ठाउँ वा सो ठाउँको वरिपरि तोकिएको दुरीमा पर्ने घर जग्गा अरु कसैले कुनै खास कामको निमित्त प्रयोग गर्न नपाउने गरी सरकारले निषेध गर्न सक्नेछ। त्यसरी निषेध गरिएको कारणबाट सम्बन्धित व्यक्तिलाई पर्न गएको हानी नोक्सानी वापत सरकार वा अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले तोकिए बमोजिम क्षतिपूर्ति दिनु पर्नेछ।

१७.जलश्रोत उपयोगसित सम्बन्धित संरचनाको सुरक्षा :

(१) जलश्रोत उपयोगसित सम्बन्धित कुनै संरचनाको सुरक्षाको लागि अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिको अनुरोधमा वा स्वयं आफ्नो विचारमा त्यस्तो सुरक्षा गर्न आवश्यक ठानेमा सरकारले आवश्यक प्रवन्ध गर्न सक्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिको अनुरोधमा सुरक्षा प्रवन्ध गरिएकोमा त्यसको लागि लाग्ने सम्पूर्ण खर्च अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले बेहोर्नेछ।

१८.जलश्रोतको गुणस्तर तोक्ने :

(१) खिजीदेम्वा गाउँपालिकाले स्थानीय राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी जलश्रोतको विभिन्न उपयोगको सम्बन्धमा आवश्यक गुणस्तर तोक्न सक्नेछ।

(२) जलश्रोतको उपयोग गर्दा उपदफा (१) बमोजिम तोकिएको गुणस्तर कायम हुने गरी गर्नु पर्नेछ ।

१९.जलश्रोतलाई प्रदूषित गर्न नहुने :

(१) स्थानीय राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी जलश्रोतको प्रदूषण सहनसीमाको वारेमा तोकिएका शर्तहरु सबैले पालना गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम तोकिएको जलश्रोतको प्रदूषणसहन-सीमा नाघ्ने गरी कसैले पनि कुनै किसिमको फोहोरमैला,औद्योगिक निकास, विष, रसायनिक वा विषालु पदार्थ हाली वा प्रयोग गरी जलश्रोतलाई प्रदूषित गर्नु हुँदैन ।

(३) कुनै जलश्रोत प्रदूषित नभएको वा कुनै जलश्रोत उपयोगको सम्बन्धमा दफा १८ को उपदफा (१) बमोजिम तोकिएको गुणस्तर भए नभएको सम्बन्धमा तोकिएको अधिकारीले आवश्यकता अनुसार परीक्षण गर्न गराउन सक्नेछ ।

२०.वातावरणमा उल्लेखनीय प्रतिकुल असर पार्न नहुने : जलश्रोतको उपयोग गर्दा भू-क्षय, बाढी पहिरो वा यस्तै अरु कारणद्वारा वातावरणमा उल्लेखनीय प्रतिकूल असर नपर्ने गरी गर्नु पर्नेछ ।

२१.अनुमतिपत्र खारेज गर्न सकिने :

(१) अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले यो कार्यविधि अन्तर्गत बनेको मापदण्ड विपरीत कुनै काम गरेमा तोकिएको अधिकारीले अवधि तोकी त्यस्तो काममा आवश्यक सुधार गर्न आदेश दिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम तोकिएको अवधिभित्र अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिले आवश्यक सुधार नगरेमा तोकिएको अधिकारीले त्यस्तो व्यक्तिले पाएको अनुमतिपत्र खारेज गर्न सक्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम अनुमतिपत्र खारेज गर्नु अघि तोकिएको अधिकारीले सम्बन्धित अनुमतिपत्र प्राप्त व्यक्तिलाई आफ्नो सफाई पेश गर्ने मनासिब मौका दिनु पर्नेछ ।

२२.दण्ड सजाय :

(१) कसैले यो कार्यविधि वा यस कार्यविधि अन्तर्गत बनेको नियम उलंघन गरेमा निजलाई तोकिएको अधिकारीले प्रचलित कानून बमोजिम जरिवाना गर्न सक्नेछ र त्यस्तो कसूरबाट कसैले हानी नोक्सानी भएको रहेछ भने निजबाट त्यस्तो हानी नोक्सानी वापतको क्षतिपूर्ति समेत भराईदिन सक्नेछ।

(२) कसैले यस कार्यविधि बमोजिम अनुमतिपत्र लिनु पर्नेमा सो नलिई वा अनुमति पत्रमा उल्लेख भएका शर्तहरू पालन नगरी जलश्रोतको उपयोग गरेमा निजलाई तोकिएको अधिकारीले प्रचलित कानून बमोजिम जरिवाना गर्न र त्यस्तो काम बन्द गराउन सक्नेछ ।

(३) यस कार्यविधि बमोजिम विकास गरिएको जलश्रोत त्यस्तो जलश्रोतबाट उत्पन्न सेवा कसैले चोरी गरेमा वा दुरुपयोग गरेमा वा अनाधिकार प्रयोग गरेमा तोकिएको अधिकारीले निजबाट बिगो असुल गरी निजलाई बिगो बमोजिम जरिवाना समेत गर्न सक्नेछ।

(४) कसैले बदनियतसाथ कुनै खानेपानीको मुहान, बाँध, नहर वा जलश्रोतको उपयोग सम्बन्धी कुनै संरचना वा त्यस्तो संरचनामा असर पर्ने अन्य कुनै संरचना भत्काएमा, बिगारेमा कुनै किसिमले हानी नोक्सानी पुर्याएमा वा त्यस्तो कुनै कामकुराको लागि दुरुत्साहन दिएमा वा त्यस्तो काम गर्ने उद्योग गरेमा निजबाट हानी नोक्सानीको बिगो असुल गरी निजलाई बिगो बमोजिम जरिवाना वा प्रचलित कानून बमोजिम कैद सजाय वा दुवै सजाय हुन सक्नेछ।

२३.खारेजी र बचाउ:

(१) यो कार्यविधि प्रारम्भ हुनुभन्दा अघि नहर तथा विद्युत र तत्सम्बन्धी जलश्रोत कार्यविधि, २०२४ र सो कार्यविधि बमोजिम बनाइएको नियम वा निकालिएको आदेश अन्तर्गत गरिएको काम कारवाही यसै कार्यविधि अन्तर्गत भए गरिएको मानिनेछ।

(२) यस कार्यविधिमा उल्लेखित विषयहरू अन्य कानूनसँग बाझिन गएमा बाझिएको हदसम्म स्वतः खारेज भएको मानिनेछ।

अनुसूची-१

दफा ५को उपदफा (२) सँग सम्बन्धित

जल उपभोक्ता संस्थाको दर्ताको निवेदनको ढाँचा

श्री प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ज्यू,
खिजीदेम्वा गाउँपालिका, खिजीफलाटे, ओखलढुंगा।

महोदय,

हामीले यस खिजीदेम्वा गाउँपालिकाको जल उपभोक्ता संस्था दर्ता सम्बन्धी कार्यविधि, २०७७ बमोजिम श्री .... उपभोक्ता संस्था गठन गरी दर्ता गराउन चाहेकोले उपभोक्ता संस्था दर्ता गराउन देहायको विवरण खुलाई प्रस्तावित उपभोक्ता संस्थाको दुई प्रति विधान सहित दरखास्त दिएका छौँ।

विवरण:

१. उपभोक्ता संस्थाको नाम र ठेगाना:

२. कार्यक्षेत्र:

३. उदेश्यहरु:

(क)

(ख)

(ग)

४. सदस्यको नाम, ठेगाना, पेशा

(क)

(ख)

(ग)

(घ)

५. उपभोग गरिने जलश्रोतको विवरण:

(क) जलश्रोत रहेको मूलको नाम र रहेको स्थान:

(ख) जलश्रोतबाट गरिने प्रयोग:

(ग) उपभोक्ता संस्थाले उपभोग गर्न चाहेको जलश्रोतको परिमाण:

(घ) उक्त जलश्रोतको हाल भइरहेको उपयोग:

६. जल उपभोक्ता संस्थाले पुर्याउन चाहेको सेवा सम्बन्धी विवरण:

(क) सेवाको किसिम:

(ख) सेवा पुर्याउने क्षेत्र:

(ग) सेवाबाट लाभान्वित हुने उपभोक्ताहरूको संख्या:

(घ) भविष्यमा सेवा विस्तार गर्न सकिने सम्भावना:

७. आर्थिक श्रोतको विवरण:

८. संस्थाको ठेगाना:

निवेदक,
उपभोक्ता संस्थाको तर्फबाट दरखास्त दिनेको
दस्तखत:
नाम:
पद:
ठेगाना:
मिति:

अनुसूची-२

दफा ५को उपदफा (३) सँग सम्बन्धित

खिजीदेम्वा गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय, खिजीफलाटे, ओखलढुंगा

जल उपभोक्ता संस्था दर्ता प्रमाण-पत्र

दर्ता नं. ....   दर्ता मिति: ....

श्री .... , खिजीदेम्वा गाउँपालिका वडा नं ……,ओखलढुंगालाई खिजीदेम्वा गाउँपालिकाको जल उपभोक्ता संस्था दर्ता सम्बन्धी कार्यविधि, २०७७ को दफा ५ को उपदफा ३ बमोजिम दर्ता गरी यो प्रमाण-पत्र प्रदान गरिएको छ।

कार्यालयको छाप:

प्रमाण-पत्र दिने अधिकारी
दस्तखत:
नाम:
पद:

नवीकरण लागत

नवीकरण गरेको मिति:	दर्ता प्रमाण-पत्र बहाल रहने अवधि	नवीकरण दस्तूर	नवीकरण गर्नेको दस्तखत	कैफियत